

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
EGÉSZSÉGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

Hiv. szám: IV/04255-0/2021,
IV/04264-0/2021, IV/04388-
0/2021, IV/04375-0/2021,
IV/04526-0/2021, IV/04340-
0/2021, IV/04181-0/2021.
Tárgy: a IV/04255-0/2021,
IV/04264-0/2021, IV/04388-
0/2021, IV/04375-0/2021,
IV/04526-0/2021, IV/04340-
0/2021, IV/04181-0/2021.
ügyszámú indítványokkal
összefüggő vélemény

Dr. Sulyok Tamás úr
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bitskey Botond úr
az Alkotmánybíróság főtitkára
részére

Alkotmánybíróság
Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Elnök Úr!
Tisztelt Főtitkár Úr!

Az Alkotmánybíróság honlapjára felkerültek a IV/04255-0/2021, IV/04264-0/2021, IV/04388-0/2021, IV/04375-0/2021, IV/04526-0/2021, IV/04340-0/2021, IV/04181-0/2021 számú alkotmányjogi panaszok indítványai, melyben az indítványozók többsége elsődlegesen a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybevételéről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) egészségét kérték megsemmisíteni, valamint annak az alaptörvény-ellenességének megállapítását, a IV/04264-0/2021. számú ügyben beadványt tevő a mulasztásban megnyilvánuló

alaptörvény-ellenességének megállapítását kéri az Alkotmánybíróságtól, tekintettel arra, hogy a mentességet elbíráló orvosi véleménnyel szemben nem biztosít jogorvoslati lehetőséget és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 46. § (1) bekezdés alapján hívja fel a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – a feladatának a teljesítésére, valamint nemzetközi szerződésekkel való összhangjának a hiányát és megsemmisítését kérték a testülettől az Abtv. 26. § (2), a 32.§ (1) bekezdése, illetve a 46. § (2) bekezdése c) pontja alapján.

Az indítványozók álláspontja szerint a Korm. rendelet rendelkezései közvetlen hatályosulásuk folytán sértik az Alaptörvény I. cikkben megfogalmazott követelményt, miszerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, sérti az Alaptörvény II. cikk szerinti élethez, emberi méltósághoz és önrendelkezéshez való jogukat, az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdését, amely szerint tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulással lehet orvosi vagy tudományos kísérletet végezni. Továbbá az indítványozók szerint a Korm. rendelet az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdésébe ütközik, amely szerint tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak, valamint az Alaptörvény XII. cikk (1)-(2) bekezdésébe ütközik, amely lehetőséget biztosít a munka szabad megválasztásához és garantálja, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson. Az indítványozók véleménye szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében megfogalmazott egyenlő bánásmód követelményét, a XVII. cikk (3) bekezdése szerinti egészséges, biztonságos és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogukat, valamint az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés szerinti testi és lelki egészséghez való jogukat.

A IV/04264-0/2021 számú ügyben indítványt tevő álláspontja szerint – a mulasztásra tekintettel – a Korm. rendelet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés szerinti jogát, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslással éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

Az indítvány befogadhatóságával kapcsolatosan fontos kiemelni, hogy az indítványozó jogszabály mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességének megállapítását kéri. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alkotmányjogi panasz csak az indítvánnyal támadott jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányulhat, **alkotmányjogi panasz indítványozója alaptörvény-ellenes mulasztás megállapítását nem indítványozhatja.** Az alkotmányjogi panasz tehát nem irányulhat jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítására. Az Abtv. a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ezt az Alkotmánybíróság kizárólag hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásban alkalmazhatja.

Az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján – mint a jogszabály megalkotásában közreműködő – az ügyben kialakított jogi-szakmai álláspontomról az alábbiak szerint tájékoztatom a Tisztelt Alkotmánybíróságot.

1. Az általános jogrendben a kötelező védőoltásokra vonatkozó szabályozás

Magyarországon az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) tartalmazza a kötelező védőoltásokra irányadó, „rendes” jogrendben alkalmazandó szabályozást. Az Eütv. 56. § (1) bekezdése kimondja, hogy a járványügyi tevékenység célja a fertőző megbetegedések, a járványok megelőzése és leküzdése, valamint az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozása. Az Eütv. 57. § (1) bekezdése értelmében a védőoltás célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása, a (2) és (3) bekezdései pedig a védőoltás kötelező elrendelésének eseteit szabályozzák, amikor kimondják, hogy a miniszter rendeletben határozza meg azokat a fertőző betegségeket, amelyek esetében életkorhoz kötötten, megbetegedési veszély esetén, illetőleg külföldre történő kiutazás esetén a kiutazó költségén kötelező védőoltás elrendelésének van helye. A miniszter egyes munkakörökben való foglalkoztatás feltételeként a munkáltató költségére védőoltási kötelezettséget írhat elő. Az Eütv. végrehajtási rendeletei közül kiemelendő továbbá a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Eütv. vhr.), amely részletesen rendelkezik a kötelező védőoltások esetköreinek szabályozásáról.

Az Eütv. vhr. 9. § (1)-(2) bekezdései a munkakörhöz kapcsolódó védőoltási kötelezettség keretében előírják, hogy a munkáltató köteles a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető munkahelyi biológiai expozíciókat a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően felmérni. Ennek csökkentése érdekében – a foglalkoztatás feltételeként – a külön jogszabály szerint biztosítania kell az adott veszélyeztetett munkakörben foglalkoztatott dolgozók védőoltását. A munkakörhöz kapcsolódó javasolt védőoltások rendjét az országos tisztifőorvos által évente kiadott, az adott év védőoltási tevékenységére vonatkozó módszertani levele (VML) tartalmazza.

Az általános jogrendben érvényesülő szabályok is ismerik tehát egyes védőoltások beadásának kötelező eseteit, és rendelkeznek azok meghatározott esetekben történő elrendeléséről is, melyek között szerepel az egyes munkakörökhöz kötött kötelező védőoltások elrendelésének lehetősége is a munkáltató által elrendelhető formában. Ezen szabályozás megfelel az Alkotmánybíróság által meghatározott követelményeknek, hiszen csak a legszükségesebb esetekben írhatja elő a munkáltató a kötelező oltást, az oltások köre évente felülvizsgálatra kerül, és munkavállalónként egyedileg kell vizsgálni a veszélyeztetettségi kitettséget, és az alternatív megoldásokat.

A veszélyhelyzeti kormányrendeletek közül kiemelendő elsőként a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet. Az 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet a hatályos szabályozást nem borítja fel, célja ugyanis annak biztosítása, hogy a munkaadók szervezeteinek javaslatára a cégek, vállalkozások és intézmények jogosultságot kapjanak arra, hogy a munkavégzés feltételeként előírják a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételét

a foglalkoztatottak számára – ha ezt szükségesnek látják –, az ott dolgozók biztonsága érdekében. Tulajdonképpen tehát a rendes jogrendi szabályozás logikáját ültetik át a veszélyhelyzeti szabályozásba, figyelemmel a koronavírus-járvány specialitásaira, veszélyességére.

Az 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelethez képest speciális szabályokat rendel el az indítvány által támadott Korm. rendelet, hiszen a rendelet személyi hatálya alá tartozó munkavállalók esetében kvázi foglalkoztatóként az állam, mint egyfajta közszolgáltató (a Kormány, illetve az önkormányzat) jelenik meg, azaz a „munkáltatói” mérlegelést a Kormány végezte el, és e mérlegelés tükröződik a Korm. rendelet szabályaiban. Önkormányzatok esetében – utalva a fent leírtakra – pedig az adott önkormányzat képviselő testülete dönt az oltási kötelezettség bevezetéséről. Az 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet és a fent tárgyalt Korm. rendelet célja a közösség védelme, akár a testi integritáshoz való jog bizonyos fokú korlátozása árán is.

Már magából a Korm. rendelet szövegéből kitűnik, hogy a kötelező oltás elrendelésének **legitim célja két szempontból állapítható meg**, egyrészt az állami és önkormányzati intézményeknél személyesen megjelenő ügyfelek, valamint az ott dolgozó munkatársak védelme, másrészt a közfeladatok ellátásának biztosítása, hogy a magyar állami és önkormányzati szervezetrendszer működőképessége fenntartható legyen. [vö. Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés¹].

2. Nemzetközi összehasonlítás

Számos országban szigorú szabályokat vezettek be a delta, delta plusz, lambda és omikron variánsok terjedésének megfékezése érdekében. A COVID-19 vírus okozta megbetegedés elleni védőoltás bizonyos szektorokban történő kötelező meglétét az Európai Unió több tagállama is előírja. Ausztria még ennél is szigorúbb szabályokat jelentett be, 2022. február 1-jétől 65%-os átoltottsági ráta mellett bevezetik a kötelező védőoltást az országban. Olaf Scholz német kancellár pedig azt nyilatkozta még a kormányalakítási tárgyalások során, hogy a német szövetségi kormány is a koronavírus elleni védőoltás általánosan kötelezővé tételét tervezi a hivatalba lépését követően.

Olaszországban 2021. október 15-től csak olyan személy dolgozhat, aki igazolni tudja védettséget, azaz igazoltan megkapta a koronavírus elleni védőoltást, ennek hiányában friss negatív teszttel rendelkezik, vagy másképpen igazolni tudja, hogy az elmúlt hat hónapban átesett a fertőzésen.

Szlovénia a kormányzati foglalkoztatottak számára (miniszterek, minisztériumokban dolgozók, nyomozóhatóság tagjai, rendvédelmi szervek tagjai és további bizonyos közigazgatási szervek

¹ 2. § (1) Az a foglalkoztatott, aki e rendelet hatálybalépése előtt nem vette fel a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltást (a továbbiakban: védőoltás), az állampolgárok egészségének és életének megóvása és a közfeladatok akadálytalan ellátása érdekében köteles - a (3) bekezdés szerinti mentesítés kivételével -

a) egydózisú oltóanyag esetén a védőoltást, kétdózisú oltóanyag esetén a védőoltás első dózisát

aa) 2021. december 15. napjáig felvenni, ha a munkavégzés során ügyfelekkel rendszeresen találkozik,

ab) 2022. január 31. napjáig felvenni, ha nem tartozik az aa) alpont alá,

b) kétdózisú oltóanyag esetén a védőoltás második dózisát az oltóorvos által meghatározott időpontban felvenni.

alkalmazottai) előírta, hogy 2021. október 1-ig az oltás első, és 2021. november 1-ig a vakcina második adagját is fel kell venniük.

Franciaországban 2021. szeptember 15. óta az egészségügyi és a katasztrófavédelmi dolgozók számára COVID-19 elleni oltási kötelezettség került előírásra, így a kórházi alkalmazottak (orvosok, nővérek), mentősök, magánorvosok, szociális ápolók és a tűzoltók csak a koronavírus elleni oltás birtokában dolgozhatnak.

Görögországban a görög kormány 2021. szeptember 13. napjával mind a közigazgatásban, mind a versenyszférában dolgozó, koronavírus oltással nem rendelkező személyek számára – a munkavégzés előfeltételként – heti rendszerességgel előírta a kötelező COVID-19 szűrést. Az alkalmazottainak ahhoz, hogy a munkahelyükre beléphessenek, fizetniük kell a heti tesztekért, amely kötelezettség alól kizárólag a COVID-19 elleni oltási tanúsítvány bemutatásával mentesülhetnek. A görög kormány az egészségügyben dolgozókkal szemben szigorúbb szabályozást vezetett be, ugyanis számukra a COVID-19 elleni oltás meglétét kötelezővé tette. E példával kapcsolatban megjegyezhető, hogy, habár tényleges kötelezés széles körben nem került bevezetésre, de álláspontom szerint a szabályozás „burkoltan” a védőoltások kötelezővé tételével ér fel.

Az Európai Bizottság elnöke, Ursula von Der Leyen is ajánlást fogalmazott meg az európai szintű kötelező oltás bevezetésének megfontolásáról.

A koronavírus járvány újabb hulláma okozta egészségügyi veszélyhelyzet következményeinek mérséklése érdekében az Európai Unió fentebb bemutatott országain kívül több más ország is fontolgatja, illetve bevezette a munkakörhöz kötött kötelező védőoltást. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke, Joe Biden 2021. július végén jelentette be, hogy a szövetségi kormányzat alkalmazottai számára kötelezővé teszik a koronavírus elleni védőoltás felvételét, és az egyes államokat, helyi önkormányzatokat is erre sürgette. Kalifornia, New Jersey és New York államok is kötelezővé tették bizonyos munkakörökben a védőoltás felvételét, és így tett San Francisco, New Orleans és New York városainak vezetése is. Kanadában 2021. augusztus 13-án bejelentették, hogy valamennyi szövetségi szinten foglalkoztatott köztisztviselő számára kötelezővé teszik a koronavírus elleni védőoltás felvételét.

A kötelező oltások kapcsán megfigyelhető tendenciákra tekintettel, valószínűnek tartom, hogy az egyes ágazatokban, vagy az egész lakosságra nézve kötelezően elrendelt koronavírus oltást előíró országok száma a jövőben tovább fog gyarapodni.

3. A veszélyhelyzet idején kihirdetett különleges jogrendi szabályozás indokoltsága

Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében, különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – az Alaptörvény II. és a III. cikkeiben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

Annak mérlegelése pedig, hogy egy adott intézkedés mennyire alkalmas a kívánt cél elérésére, és az intézkedés következtében esetlegesen bekövetkező alapjogkorlátozás mértéke mennyiben

arányos az elérni kívánt céllal, nem az indítványozó, hanem a jogalkotó feladata. A járvány elleni védekezés megszervezéséért pedig a Kormány a felelős.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „veszélyhelyzet idején ezeknek az intézkedéseknek a politikai kontrollját az Országgyűlés, alkotmányossági kontrollját az Alkotmánybíróság látja el, amelynek működése különleges jogrend idején sem korlátozható [Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdés].” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [27]}

A veszélyhelyzet kihirdetésére az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján kerül sor, ennek során átmeneti, a mindennapitól eltérő szabályozás kialakítása lehetséges. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 44. § ca) pontjára is figyelemmel kerül sor a veszélyhelyzet kihirdetésére a COVID19 világjárvány esetében, amely egy tömeges megbetegedést okozó humánjárvány. A veszélyhelyzeti jogalkotás sajátossága éppen az, hogy az emberek életét és testi épségét közvetlenül fenyegető, rendkívüli veszélyhelyzet elhárítására gyors, hatékony, és a súlyosabb humán-egészségügyi következményeket mérséklő válaszokat adjon. Az állam ezen lehetősége egyben összhangban van az államot a polgáraival szemben alapkötelezettségeként terhelő életvédelmi kötelezettségével is, amellyel az egészséghez való jogot garantálni köteles.

Köztudomású, hogy egyre több országban rekordot dönt a COVID-19 fertőzés, ugrásszerűen emelkedik a megbetegedések száma és a halálozási arány. Az orvostudomány jelenlegi állása szerint a járvány terjedésének csökkentésére, a vírus okozta megbetegedés megelőzésére, az életveszélyes állapot, valamint a nem ritkán halálos kimenetelű fertőzés elkerülésére a legalkalmasabb, legszükségesebb és leghatékonyabb eszköz a védőoltás, amelynek célja az egyéni élet és egészség mellett az egész társadalom védelme. A koronavírus elleni küzdelem során minden ország maga dolgozza ki védekezési stratégiáját, Magyarországon a felelős döntéseket pedig az Országgyűlésnek és a Kormánynak kell meghoznia.

Az Alaptörvény indítványokban megjelölt, sérülni vélt rendelkezéseivel összefüggésben kiemelendő, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszukban jellemzően csupán általánosságban állítják, hogy a Korm. rendelet sérti az Alaptörvény részéről megjelölt rendelkezéseit, érdemi, alkotmányjogilag értékelhető érvelést azonban nem ad elő arra vonatkozóan, hogy a Korm. rendelet pontosan melyik rendelkezése miatt sérti az Alaptörvény mely rendelkezését.

A Korm. rendelet által előírt oltási kötelezettséget az indokolja, hogy a Korm. rendelet 1. §-ában megjelölt – az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatott – személyek (a továbbiakban együtt: foglalkoztatott) egyfelől jelentős részben közvetlen fizikai kapcsolatba kerülhetnek munkájuk során más – az adott intézményen kívüli – személyekkel (ügyfelekkel, diákokkal, stb.), amely egyúttal potenciális forrása is lehet a vírus közösségi terjedésének, másfelől kiemelt társadalmi érdek fűződik ahhoz, hogy ezek az intézmények a feladatkörükbe tartozó közfeladataikat akadálytalanul el tudják látni. A Korm. rendelet szerinti kötelező oltásra a foglalkoztatott saját és a környezetében lévők egészségének védelme érdekében is szükség van.

Az élethez és az egészséghez való jog védelme és biztosítása, valamint a közfeladatok akadálytalan ellátása képződik le az oltási kötelezettség előírásával.

4. Az oltás szükségességének alátámasztása

Csaknem 9 milliárd oltás beadása után, illetve az egészségügyi hatóságok és a gyártó cégek folyamatos mellékhatás monitorozása mellett megállapítható, hogy valamennyi, hazánkban forgalomban lévő, SARS-Co-V-2 vírus elleni vakcina a jelenleg alkalmazott legbiztonságosabb gyógyszereink közé tartozik. Az igen ritkán jelentkező mellékhatások száma minimális odafigyeléssel (pl. lázas állapot esetén nem adjuk, trombózisra hajlamos emberek egy adag vérhígító bevétele) tovább csökkenthető. A kötelező védőoltást csak egyértelmű orvosi szakvéleménnyel lehet mellőzni. Fontos kiemelni, hogy igazoltan a betegségen átesettek esetében sem alakul ki életre szóló védettség, ezért ismételten jelezzük, hogy ezen betegek néhány hónap múlva mind saját magukra, mind a társadalomra nézve ugyanakkora egészségügyi kockázatot hordoznak, mint az oltatlan betegek.

Nemzetközi tapasztalatok alapján a pozitív antitest vizsgálat érdemben nem befolyásolja a megbetegedés esélyét, a sejtes immunvizsgálat – nem beleértendő a magánellátásban jelenleg végzett tájékoztató jellegű vizsgálatokat – költséges és csak néhány speciális helyen végezhető. Mindamellet, mind a hazai, mind a nemzetközi vizsgálatok egyértelműen igazolták, hogy a tünetekkel bíró fertőzés átvészelését követően a védettség kb. négy-hat hónapig áll fenn, melyet – a friss nemzetközi kutatások szerint – úgy tűnik, hogy az Omikron variáns könnyen „ki tud kerülni”, ezzel is növelve az újrafertőződés esélyét. Ezért mind a fertőzés átvészelését követő négy-hat hónap múlva, mind a teljes immunizálást biztosító oltást (általában a második oltást, Janssen oltás esetén az első oltást) követő hat hónap múlva javasolt az oltás ismételt felvétele. Fentiek alapján a jelenleg érvényes rendelkezések nem diszkriminatívak, az oltottakra és a fertőzésen átesettekhez hasonló szabályok vonatkoznak. A fertőzés átvészélése nem jár élethosszig tartó védettséggel. Tekintettel arra, hogy hasonló eljárásrend van érvényben egész Európában és mind a hazai, mind a nemzetközi szakemberek véleménye az, hogy egyedül a rendszeresen ismételt oltás véd a betegségtől, illetve a súlyos szövődményektől, ezért antigén tesztre kizárólag a diagnosztikában van szükség, a sejtes immunitás korrekt vizsgálata pedig a tudomány érdekeit szolgálja. Fenti vizsgálatokból lett egyértelmű, hogy a szervezet védekezőképessége, mind a fertőzés átvészélése, mind az oltás után 3-4 hónappal rohamosan csökken. Ezért immunitást hitelt érdemlően igazolni nem lehet, különös tekintettel arra, hogy a vírus gyorsan változik, ezért átfertőződés már igen korai stádiumban is lehet és jelenlegi tudásunk szerint kielégítő védelmet csak a teljes oltási sorozat (kétdózisú oltás, illetve Janssen vakcina esetében egy oltás, valamint az ezeket követő 3. emlékeztető oltás) ad.

Tekintettel arra, hogy a vírus fehérjestruktúrája rendkívül változékony, ezért – a tudomány jelen állása és az ajánlások szerint – egy tünetekkel járó SARS-Co-V-2 vírus okozta fertőzés a tünetek kezdetétől számítva legfeljebb három-négy hónapig ad biztonságos védelmet az újrafertőződés ellen. A megfertőződést, illetve a gyógyulást követően, a szabadpiacon kapható ellenanyagszint

mérő tesztek által kimutatott esetlegesen magas ellenanyag szint sem ad kellő védelmet az ismételt fertőzés ellen. A COVID-19 járvány elleni védekezés egyetlen hatékony eszköze a védőoltás. A 27/2021. AB Határozatban is megállapításra került, hogy az alkotmánybírói eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások az emberi szervezet fertőző betegségekre szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Egy részről az egyént védik a fertőzéstől, másrészt az egész társadalmat a járványok megjelenésétől. Továbbá a fenti ABh ismételten emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén. A maszkhasználat, a közösségi élet korlátozása, kizárólag a járvány terjedését lassítja, amely csak az egészségügyi ellátórendszer tehermentesítése révén lehetőséget biztosít arra, hogy minden beteg megkapja a legmagasabb szintű kezelést. A közszférában dolgozók elsődleges kötelezettsége, hogy ne váljanak a járvány terjesztésének gócpontjaivá és ezzel ne veszélyeztessék embertársaik életét, egészségét. Mint korábban részleteztem, megfelelő védettséget csak az ismételt oltás ad, a fertőzésen átesés átmeneti védettséget ad, egyéb, az indítványozók által említett, természetesen kialakult védettség az orvostudomány számára nem ismert. Valamennyi, jelenleg hazánkban, az Európai Unióban és a világ számos országában alkalmazott SARS-COV-2 elleni oltóanyag sürgősségi engedélyt nyert a világ vezető gyógyszerhatóságaitól, mely azt jelenti, hogy ezek az oltóanyagok a klinikai kutatás valamennyi fázisán keresztül mentek, rendelkezünk a hatékonysággal és biztonságossággal kapcsolatos előzetes (preklinikai) és korai klinikai tapasztalatokkal mindegyik vakcinára vonatkozóan. A normál engedélyezési eljárás és a sürgősségi (veszélyhelyzeti engedélyezési) eljárás között elsősorban a határidők tartásában van különbség, ezért semmiképpen nem lehet egyetlen, jelenleg az EU vagy USA gyógyszerhatósága által engedélyezett vakcinát sem klinikai vizsgálati szernek, vagy „kísérleti gyógyszernek” tekinteni, amelyről az Alkotmánybíróság a IV/3010/2021. számú ügyben hozott határozatában is tájékoztatást adott és leszögezte, hogy **„nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a koronavírus elleni oltási program az Alaptörvény III. cikk (2) bekezdés szerinti „kísérletnek” minősülne [...] ”** {3537/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozók által tényként leírt adatok, már egy másfél évvel ezelőtti laikus polémia visszatükröződései, melyeket a panasz előterjesztője megalapozott ismeretek híján tényként közöl. Valamennyi oltóanyag széles körű preklinikai és posztmarketing vizsgálata, és az egyre fiatalabb korcsoportokban való engedélyezés is alátámasztja hatékonyságukat, biztonságosságukat. Az oltóanyag beadása utáni folyamatok molekuláris biológiai szintig ismertek. Egy év alkalmazást követően releváns mellékhatások nem jelentkeztek, viszont az oltásokkal több százezer ember életét sikerült megmenteni. Az orvostudományt valóban művelők, a járványügyi szakemberek álláspontja teljesen egységes az oltások hatékonyságát és a járvány megfelelő kezelését illetően.

Az indítványozók Hepatitis B oltással kapcsolatos megjegyzése nem állja meg a helyét. Ha valaki oltás nélkül pozitív Hepatitis B ellenanyagot produkál, akkor nagy valószínűséggel megbetegedett. Ebben az esetben részletes kivizsgálásra van szükség, mert a betegség gyakran

alacsony intenzitású-lappangó formában sokáig fennmarad. A Hepatitis B stabil vírus, ezért megfelelő ellenanyagszint esetén az oltás ismétlése halasztható. Egy magas fertőzőképességű, változékony vírus esetén ez a módszer nem megengedhető.

5. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a kötelező védőoltások kapcsán

Az Alkotmánybíróság már többször kifejtette, hogy *„nem minősül megengedhetetlen megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás eltérő jogalanyi körre vonatkozóan állapít meg eltérő rendelkezéseket. Az egyenlőség követelménye a jog általi egyenlőként való kezelésre irányuló alkotmányos elv, amely az azonos (homogén) szabályozási körbe vont jogalanyoknak a jogokból való egyenlő részesedését védi. Ez tehát azt jelenti, hogy abban az esetben minősül alaptörvény-ellenesnek a megkülönböztetés, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.”* {3073/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}. Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem állapítható meg az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján.

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybevételéről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet 1. § (6) és (8)-(10) bekezdése elleni alkotmányjogi panaszt (egészségügyi dolgozók kötelező védőoltása) **3537/2021. (XII. 22.) AB határozatban** elutasította. A testület az egészségügyben foglalkoztatottak kötelező védőoltása elrendelésének legitim céljaként ismerte el az Alaptörvény által garantált élethez és egészséghez való jog, valamint az egészséghez való jog intézményvédelmi oldalának érvényesítését, a koronavírus-járvány egészségügyi, társadalmi, gazdasági hatásainak csökkentését, kiemelten az egészségügyi ellátórendszer folyamatos működését és a betegellátás biztonságát. Az Alkotmánybíróság határozatában, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) álláspontjára is utalva hangsúlyozta, hogy a közegészségügyi célok elérése – így különösen egy súlyos járvány megfékezése, következményeinek enyhítése – indokolhatja végső eszközként a kényszerítő jogi eszközök alkalmazását. A határozat Indokolásának [55] pontjában foglaltak pedig álláspontom szerint a jelen ügyre is vonatkoztathatóak analógiával. Egyrészt legitim célnak felelhet meg – a munkahelyek biztonságos működése körében – az, hogy ahol az indokolt (tehát, ahol a munkakör veszélyeztetettsége szükségessé teszi), azokon a munkahelyeken tevékenységet oltatlan személy ne végezzen, ügyfelekkel, kollégáival ne érintkezzen, ugyanis ez az egyébként szigorú higiénés szabályok betartása mellett is nagyobb kockázattal jár. Másrészt – a nemzetgazdaság működésének folyamatosága, az ország működőképességének zavartalansága miatt – nem elégedhet meg a jogalkotó a járványügyi szempontból nagyobb veszélyt hordozó, oltatlan foglalkoztatottak izolációjával. Arra kell törekednie, hogy a foglalkoztatottak körében minél szélesebb körű legyen az átoltottság, csak így biztosítható ugyanis az, hogy egyszerre legyen járványügyi szempontból biztonságos, valamint folyamatosan működő minden munkahely.

A védőoltásra való tényleges kötelezés az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egészségügyi önrendelkezéshez való jog arányos korlátozásának minősül, így a támadott szabályozás szerinti szankció megalkotása nem eredményezett az indítványozók egészségügyi önrendelkezési jogába való aránytalan és e jog lényeges tartalmát sértő beavatkozást. Az Alkotmánybíróság ezek alapján úgy ítélte meg, hogy az előírt alapjogi korlátozás szükséges és arányos, ezért a kormányrendeleték támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

6. Összegzés

Az Alkotmánybíróság megkérdőjelezhetetlen elvként kezeli, hogy a védőoltások nem kizárólag az oltott személy, hanem a társadalom, és az érintett közösség védelmét szolgálják.

Álláspontomat összegezvén, a támadott Korm. rendelet által előírt védőoltási kötelezettség alkotmányosnak tekinthető, mert az Alaptörvényben deklarált célok megvalósítását szolgálja, a benne foglalt intézkedések szükségesek, mivel az orvostudomány jelen állása szerint az új típusú koronavírus elleni védőoltás az egyetlen olyan eszköz, amely alkalmas a vírus okozta megbetegedés megelőzésére és az életveszélyes állapot elkerülésére, továbbá a védőoltási kötelezettség arányos, ugyanis a szabályozás a címzett kör tekintetében kellő mértékben, az elérni kívánt céllal összhangban differenciál és a szakpolitikai cél által megvalósítani kívánt alkotmányos érték fontossága meghaladja a potenciális alapjogsérelem súlyát.

Az Alaptörvény fentiekben bemutatott rendelkezései, valamint a Tisztelt Alkotmánybíróság következetes gyakorlatából levezetett közjogi érvek, és az orvostudomány jelenlegi, naprakész eredményeiből levont és azokkal egyértelműen alátámasztott szakmai indokok alapján kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alkotmányjogi panaszt tevő beadványozók indítványait utasítsa el.

Tisztelettel

2022 JAN. 18

Prof. Dr. Horváth Ildikó
egészségügyért felelős államtitkár